

Yhteiskehittäminen luontopohjaisten ratkaisujen suunnittelussa

Asukkaiden osallistaminen ja tiedon
lisääminen

13.12.2022

Annika Kettunen

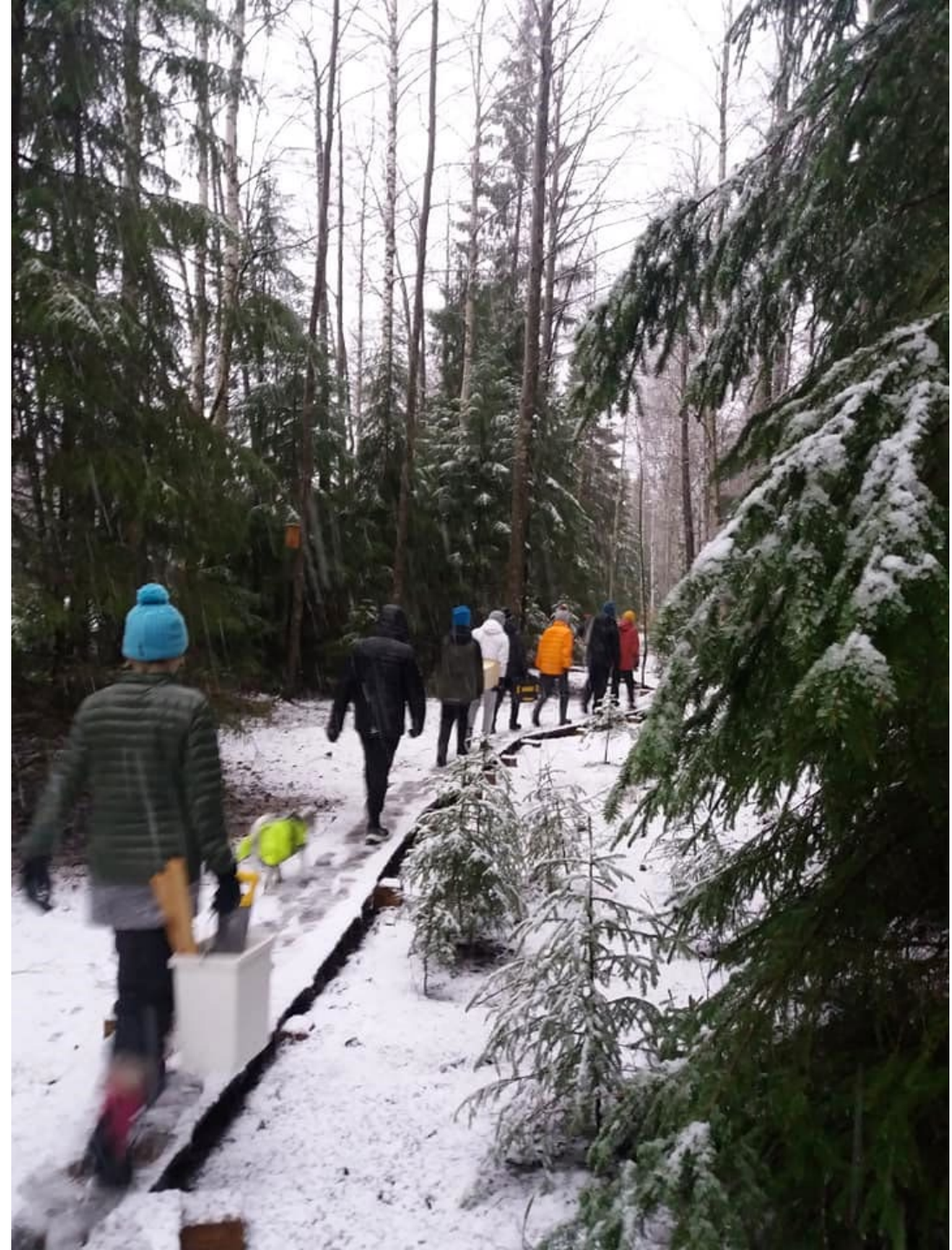
Vuorovaikutussuunnittelija

Ramboll Finland Oy

annika.kettunen@ramboll.fi

Bright ideas.
Sustainable change.

Luontopohjaisten ratkaisujen kompleksisuus vaatii osallistamista

- Yhdessä oppiminen ja ratkaiseminen
- Tiedottaminen ja ymmärrys
- Osallisuuden kokemus
- Vaikuttamisen mahdollisuus
- Riskien hallinta
- Sitouttaminen

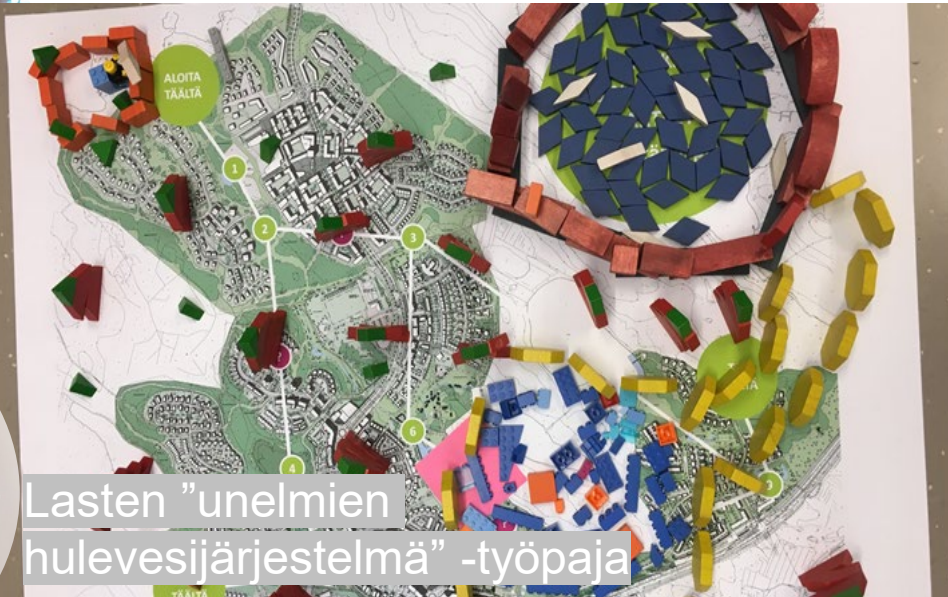

Yhteiskehittäminen hankkeen alkuvaiheessa 2018

- 6 työpajaa
- 258 osallistujaa: asukkaita, asiantuntijoita, järjestöjä, koululaisia, opiskelijoita
- Tiedon lisäämistä, yhdessä oppimista ja visioiden luomista, toiveita alueiden kehittämiseksi

Maastokävely Hiedanrannan suunnittelualueella
– asiantuntijoille, kaupunkisuunnittelijoille

Lasten ”unelmien hulevesijärjestelmä” -työpaja

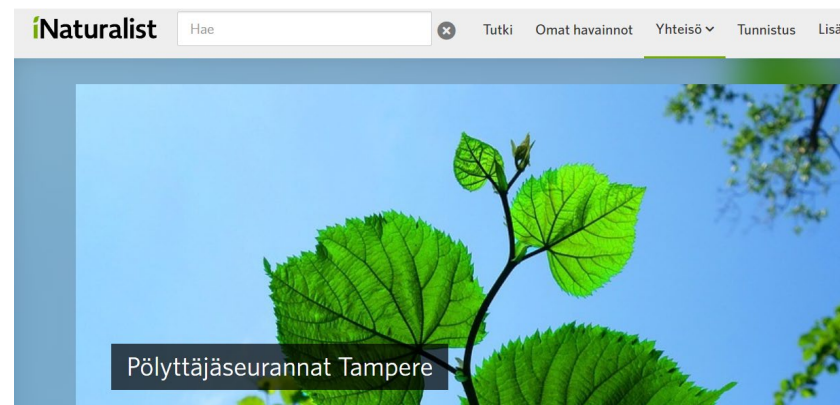

Työpaja vuoreslaisille

Kansalaistiede UNaLabissa

- Neljäsluokkalaiset seurasivat vedenlaatua Vuoreksessa
- iNaturalist-ohjelmaan avattiin kaikille avoin [pölyttäjäseuranta](#)projekti, jonka parhaat bongarit palkittiin vuosittain Luontokaupan lahjakorteilla

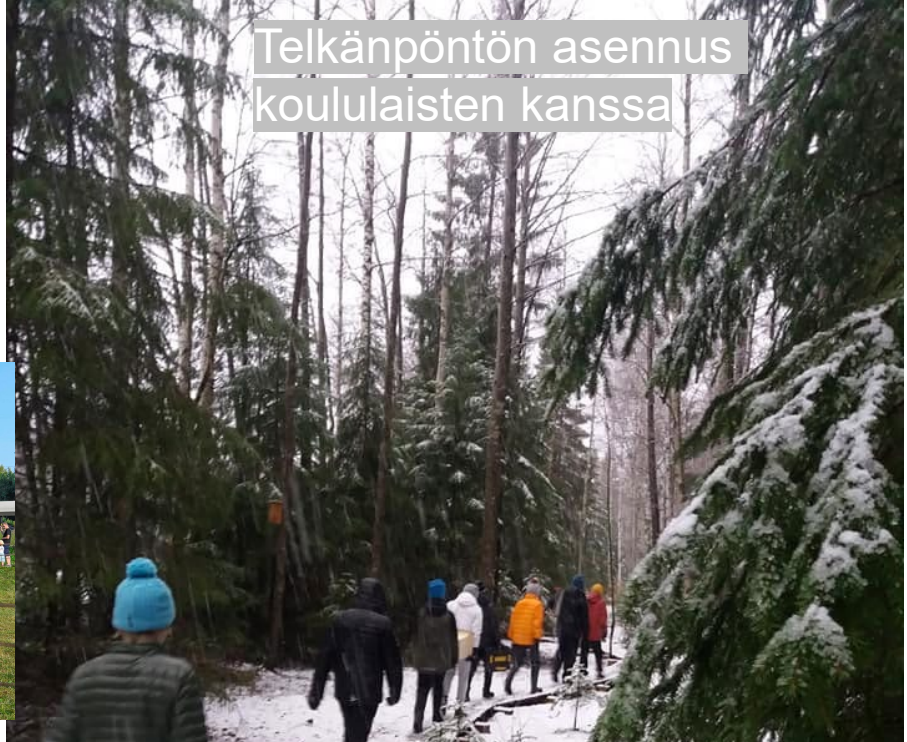
906
HAVAINTOA

242
LAJIA

179
TUNNISTAJAA

50
HAVAINNOIJAA

Asukastapahtumat ja tiedottaminen

Telkänpöntön asennus koululaisten kanssa

Vieraslajitalkoot

Yleisötapahtuma hevossaalla

Ohjattu luontokävely

Lepakon- ja linnunpönttöjen rakennustalkoot

Taidekilpailu Vuoreksen koululaisille

Pölyttäjäbongaustapahtuma

Sadeputarhan suunnittelua lukiolaisten kanssa koulun pihaan

Hakkeenlevitystalkoot Vuoreksen luontopolulla

Infokyltit Vuoreksessa

- **Hulevesijärjestelmän** kyltit kertovat, mitä kyseisellä alueella tehdään ja miksi
- **Luontopolun** kyltit kertovat alueen luonnosta
- Keskuspuiston **pölyttäjäkyltissä** kerrotaan pölyttäjälajeista
- **Hevoshaan** kyltissä kerrotaan hevostoiminnasta ja laiduntamisen vaikutuksista luonnon monimuotoisuuteen
- Asukaskyselyssä kyltit ja tiedottaminen saivat kiitosta

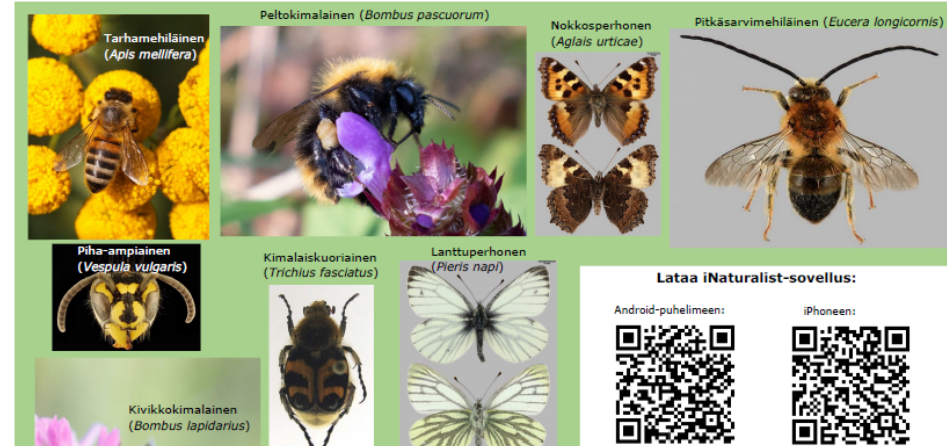
PYSÄHDY SEURAAMAAN PÖRRIÄISIÄ! OSALLISTU PÖLYTTÄJÄSEURANTAAN

Tällä alueella järjestetään säännöllisesti pölyttäjäseurantaa. **Nyt haluamme kannustaa jokaista osallistumaan seurantaan iNaturalist -sovelluksen avulla. Jokainen havainto on tärkeä!**

Kukilla vierailevia pölyttäjiä ovat esimerkiksi kimalaiset, mehiläiset, kukkakärpäset ja perhoset, sekä useat kovakuoriaiset ja luteet. Kukassa ahertavaa pölyttäjää pääsee usein varovasti lähestyä tarkkailemaan hyvinkin läheltä. Näistä lajeista näet esimerkkejä tämän kyltin kuvissa.

Tampereen kaupunki haluaa omalta osaltaan tukea pölyttäjien mahdollisuuksia muuttuvassa ympäristössä esim. suosimalla hulevesiratkaisujen yhteydessä niittyjä ja kotimaisia kasvilajeja. Jokainen myös omalla toiminnalla edesauttaa pölyttäjien elinmahdollisuuksia, esimerkiksi suositamalla puutarhoissaan kotimaisia runsaskukkaisia lajikkeita, pystyttämällä hyönteishotelleja ja hävittämällä haitallisia vieraslajeja.

Pidetään yhdessä huolta pölyttäjistämme!

Toimi luonnon monimuotoisuuden puolesta!
OHJE OMATOIMISEEN VIERASLAJIEN KITKENTÄÄN

Unalab-hanke järjestää tänä kesänä Vuoreksessa lupiin ja jättipalsamin kitkentää sekä yhteisillä etä omatoimisilla talleilla.

Tarvitset kumisappaat, puutarhansikat ja jätessakkeja sekä halutessasi pistolapiin lupiin juurakoiden kaivamiseen ja saksat kukintojen leikkaamiseen.

KITKEMISOHJEET

Konealupii: Kukintavaiheessa koko kukka leikataan varovasti saksilla irti jätessäkin. Jos lupiini poistaa juurineen, juurakko kaivetaan lapiolla, juurakosta karistetaan multa pois ja juurakko laitetaan jätessäkin.

Jättipalsami: Koko kasvi lähtee helposti nyppäemällä juurineen. Käytä puutarhahanskoja. Pakkaa kitkentäjät jätessäkin. Kukintavaiheessa olevia pölyttäjiä tulee käsitellä erittäin varovasti, jotta siemenkoti ei pääse "pökumaan". Laita kitkentäjät jätessäkin heti kitkentäpaikalle.

Kerää kitkentäjät jätessäkelhin ja vie jätessäkit erikseen merkittyyn tai omaan sekajätteenastiaan. Vieraslajien niittoajatteta ei saa kompostoida omassa kompostissa.

Tampereen kaupungin kunnossapito tekee koneellista vieraslajien torjuntaa Virrala-alueella, Keskuspuistossa ja Vuoreksen isompien katujen pientareilla, joten talleja ei kohdenneta niille alueille.

Jättipalsami ja konealupii on luokiteltu haitallisiksi vieraslajeiksi. Alueen luonnonvaraiset lajit, kuten monet niittykukat, menestyvät paremmin, kun voimakkaasti levivät lajit eivät kilpaile niiden kanssa pölyttäjiä ja vie niiltä elintilaa.

Ilmoita havainnoistasi! Asukkaat voivat ilmoittaa tekemistään lupiin- ja jättipalsamihavainnoista valtakunnallisella sivustolla vieraslaji.fi/ilmota, jonka avulla Tampereen kaupunki päivittää tietokantaan.

Kartta vieraslajirokoksista ja lupiniesiintymistä

Punaisella on merkitty roskiset, joihin voit tuoda jätessäkin pakatun kitkentäjätteen.

Keltaisella on merkitty jo havaitut lupiin esiintymiskäteet, joilla kaupunki ei suorita koneellista niittoa/murskausta.

UNALAB
UNIVERSITY OF TAMPERE
TAMPERE
UNGLab
GREEN POLICE LAB

Sidosryhmien osallistamisesta opittua

- Yhdessä oppiminen ja ymmärryksen lisääminen on keskeisin hyöty
- Aukkaiden ja sidosryhmien tietotason lisääminen tärkeää, jotta varsinaisia kehitysideoita, hiljaista tietoa ja paikallisia tarpeita alkaa aidosti siirtyä myös hankkeelle
- Aukkailla on aito tarve osallistua myös ihan fyysisesti ympäristönsä hoitoon – ainakin Vuoreksessa, jossa asukkaat olivat oma-aloitteisia luontopolun hakkeen levittämisessä ja toivoivat vieraslajitalkoiden järjestämistä

Yhteiskehittäminen tarkoittaa muitakin kuin asukkaita ja ulkoisia sidosryhmiä

Kaupunkisuunnittelijoiden maastokäynti viherseinälle hankkeen loppuseminaarissa

Maastokävely asiantuntijoille ja kaupunkisuunnittelijoille hankkeen alussa

- Muut toimialat ja palvelualueet
- Konsultit
- Esim. kaavoitus, yleissuunnittelu, rakennussuunnittelu, rakentaminen, ylläpito...
- Paljon intressejä ja monimutkainen ympäristö jossa paljon erilaista infra → tarvitaan yksikkörajat ylittävää yhteistyötä

Yhteiskehittäminen – yhdessä oppiminen

Biosuodattimia, hevoshakoja ja viherkattoja – yhdessä oppiminen luontopohjaisten ratkaisujen luomisessa (Särkilahti, Mustajärvi, Leppänen – Alue ja Ympäristö 48:2)

- **Yhdessä oppiminen** on yhteiskehittämisen tärkein saavutus ja se kannattaa nostaa selkeästi yhteiskehittämisen tavoitteeksi.
- Yhdessä oppiminen **mahdollistaa osallistujien tasavertaisen kohtaamisen** ja luo tilaa luontopohjaisten ratkaisujen **monimutkaisuuden hallinnalle**.
- Jos yhteiskehittämisessä keskitytään oppimisen sijaan liikaa käytännön toteutussuunnitteluun, asiantuntijoiden näkemykset korostuvat ja kansalaisten näkemyksen jäävät sivuosaan.
- Kaupungin monilla toimijoilla on valmiuksia suunnitella ja toteuttaa luontopohjaisia ratkaisuja, mutta silloin tarvitaan laajoja työpajoja tarkemmin rajattuja yhteiskehittämisen menetelmiä.
- Parhaiten edistyivät ne kokeilut, joita kehitti pieni ja joustava ryhmä kaupungilta yhdessä kohteen kannalta keskeisten sidosryhmien kanssa. **Maastoon jalkautuminen ja henkilökohtaiset keskustelut kehittivät yhteistä tahtotilaa ja sitoutumista.**

Kiitos!

